

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Освітня програма	20149 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

15.12.2023 р.

Справа № 2418/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Сминтина Олена Валентинівна – головуєчий,

Філоненко Наталія Георгіївна,

Філатова Оксана Степанівна,

Федик Тамара Олександрівна,

Соколовський Олег Леонідович,

Романенко Олена Віталіївна,

Луцак Світлана Миколаївна,

Кравченко Олександр Васильович,

Корновенко Сергій Валерійович,

Гудманян Артур Грантович,

Виткалов Сергій Володимирович,

Бутченко Тарас Іванович,

Бондаренко Олександр Сергійович,

Лиман Ігор Ігорович,

за участі запрошених осіб:

Підберезних Інна Євгеніївна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20149
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 14, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

ОП "Історія та археологія" другого рівня вищої освіти за спеціальністю 032 "Історія і археологія" галузі знань 03 "Гуманітарні науки", як засвідчує аналіз змісту відомостей самооцінювання, звіту ЕГ про результати акредитаційної експертизи, інформації, розміщеної на офіційному сайті ЗВО (https://chmnu.edu.ua/vidbulasya-onlajn-zustrich-shhodo-programipodvijnih-diplomiv-dlya-studentiv-magistriv-spetsialnosti-032-istoriya-ta-arheologiya/?fbclid=IwAR2sIZCw45gGeQaNgVJ9sL4xsOFHuDwwIQ2onbQulXtTISfMfUS_mkKWQVU)), має особливості. Вона полягає у тому, що програма проявляється у формуванні широкого наукового світогляду в галузі історії та археології; заохочення до критичного осмислення інформації історичних джерел; зосередження на інтелектуальній історії, європейських цінностей; спонукання до практичного застосування знань у сфері освіти, науки, громадянського простору; стимулювання академічної мобільності здобувачів (можливість навчатися за програмою «подвійних дипломів» в Поморській академії (Слупськ)). ГЕР погоджується з висновками, представленими у звіті ЕГ за цим підкритерієм.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання, відповідно до аналізу змісту документів, розміщених на офіційному сайті ЗВО, визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін. У звіті ЕГ належно обґрунтовано висновки за цим підкритерієм.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання, відповідно до аналізу змісту документів, розміщених на офіційному сайті ЗВО, відомостей самооцінювання, звіту ЕГ про результати акредитаційної експертизи, корелюються і враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, досвід вітчизняних та зарубіжних аналогів. Зокрема, постійним є предметний діалог із роботодавцями, з вітчизняними і закордонними освітніми колами: Сумський державний університет, Поморський університет у Польщі (програма "подвійних дипломів"). Про це йдеться у звіті ЕГ і належним чином підтверджено у звіті ЕГ документально.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Результати аналіз змісту ОП, звіту ЕГ про акредитаційну експертизу, Стандарту ВО спеціальності 032 "Історія і археологія" за другим магістерським рівнем вищої освіти є підставою встановити, що загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання відповідають нормі та скореговані з вимогами Національної рамки кваліфікацій, які відносяться до рівня «магістр» та затвердженим стандартом. Подана у звіті ЕГ інформація є достовірною.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг і структура ОП "Історія та археологія" відповідають нормі Стандарту МОН для другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 032 "Історія і археологія". Про це свідчить, зокрема, розподіл змісту освітнього складника за ОП, навчальні дисципліни заплановано в обсязі не менше 3 кредитів, 4,5 кредити відведено на асистентську практику і 3 - на переддипломну. Практична реалізація освітнього компоненту ОП дозволяє сформувати загальні та фахові компетенції у здобувача. У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію є достовірними.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Аналіз змісту ОП, звіту ЕГ, документів, розміщених на офіційному сайті ЗВО виявив, що вона має логічну структуру, освітні компоненти ОП забезпечують реалізацію цілей та програмних результатів навчання, узгоджуються з предметною областю спеціальності "Історія та археологія". Сукупно освітні компоненти формують у здобувачів фахові, загальносвітоглядні, дослідницькі та педагогічні компетенції, що уможливають успішну траєкторію випускників по завершенню ОП. ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ щодо посилення прикладного спрямування ОП, що корелюється з побажаннями стейкхолдерів. Аргументація ЕГ стосовно цього підкритерію є достатня.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст освітньої програми "Історія та археологія", як засвідчує його аналіз, корелюється з предметною областю, визначеною Стандартом вищої освіти, забезпечений відповідними ОК та ВК. Вони формують теоретичні та практичні навички дослідницької та викладацької роботи. У звіті ЕГ логічні умовиводи щодо 2.3 правильні.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Як засвідчує аналіз змісту нормативної бази ЗВО, структури ОП, у здобувачів є достатні можливості для формування успішної індивідуальної траєкторії. Цьому сприяє: 1) передбачений нормою відсоток вибірових дисциплін; 2) практика індивідуального вибору здобувачами тематики творчих видів робіт з широкого переліку пропозицій; 3) можливість перезарахування окремих ОК; 4) оформлення індивідуального графіку навчання тощо. Водночас, оскільки кредитів, попри однакову кількість предметів, більше для дисциплін загальної підготовки, спостерігаємо дисбаланс, який рекомендуємо усунути шляхом збільшення кредитів для вибірових дисциплін професійної підготовки, зокрема практичного спрямування. У звіті ЕГ наведено обґрунтовані судження стосовно підкритерію 2.4.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Можливість здобути компетенції, потрібні для подальшої успішної професійної траєкторії забезпечена практичною підготовкою здобувачів ОП "Історія та археологія". Зокрема, обов'язковими компонентом ОП є асистентська та переддипломна практика по 4,5 та 3 кредитів ЄКТС відповідно, що детально проаналізовано у звіті ЕГ. Водночас ГЕР висловлює рекомендацію розробити відповідну анкету і проводити системне анкетування і здобувачів, і стейкхолдерів за результатами практики, результати якого брати до уваги під час оновлення ОП; для посилення практичного складника ОП збільшити кількість кредитів практики.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Набуття здобувачами за ОП "Історія та археологія" соціальних навичок, відповідно до аналізу змісту відомостей самооцінювання, офіційних документів, розміщених на сайті ЗВО, звіту ЕГ, забезпечено достатньою мірою. Цьому сприяють групова робота здобувачів над проектами, участь у студентському самоврядуванні, патріотично-виховних заходах, виивчення таких дисциплін, як "Інтелектуальна історія Європи", "Філософія інформаційного суспільства" тощо. У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію достовірні.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Аналіз відомостей СО ОП "Історія та етнологія", звіту ЕГ, нормативної бази ЗВО, розміщеної на офіційному сайті закладу, є підставою до обґрунтованого висновку ЕГ, з яким погоджується ГЕР, що обсяг ОП, її ОК відповідають нормі для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка відсутня. Водночас, як свідчить зміст відомостей СО ОП "Історія та археологія", звіту ЕГ, створено передумови для дуальної форми підготовки здобувачів за цією ОП. ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ щодо реалізації дуальної форми освіти за цією ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Аналіз офіційних інформаційних ресурсів ЗВО, зокрема, стосовно вступної кампанії, дає підстави ГЕР дійти до висновку про відповідність інформаційного забезпечення щодо Правил прийому та інших компонентів вступної кампанії нормам. У звіті ЕГ інформація про цей підкритерій є достовірною.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

У звіті Ег аргументація з приводу цього підкритерію є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у звіті ЕГ проаналізовано. Про це свідчить аналіз змісту відповідної нормативної бази, розміщеної на офіційному сайті ЗВО. Практики на ОП відсутні. Водночас у звіті ЕГ та відомостях СО ОП "Історія та археологія" відсутня предметна інформація про практику реалізації програми "подвійного диплому" з Поморським університетом. ГЕР рекомендовано ЗВО впродовж 2024 р. подати інформацію про практику її реалізації.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Як засвідчує зміст офіційних документів, розміщених на сайті ЗВО, відомостей СО ОП "Історія та археологія", звіту ЕГ, в ЗВО створено чітку систему визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, вона є доступною для всіх учасників освітнього процесу. Практики її реалізації відсутні.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Форми і методи навчання та викладання відповідають вимогам вищої освіти. Вони сприяють досягненню цілей та програмних результатів ОП, корелюються з принципами академічної свободи та студентоцентризму. Однак не є носять проривного чи інноваційного характеру.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

ГЕР висловлює рекомендацію оновлення переліку літератури, що рекомендована у робочих програмах навчальних дисциплін чи силабусах. Це стосується, наприклад, 1) таких ОК циклу загальної підготовки, як "Педагогіка вищої школи", "Філософія інформаційного суспільства". У них переважає література, датована 1998 - 2015 рр.; 2) таких ОК циклу професійної підготовки, як "Актуальні проблеми археології", "Джерелознавство, історіографія та методологія історії", "Актуальні проблеми історії України", "Інтелектуальна історія Європи". У них переважає література, датована 1974 - 1998 ррр. ГЕР також рекомендує переглянути список рекомендованої літератури з "Актуальні проблеми історії України", обґрунтувавши доцільність рекомендації на другому ОС Магістр ОП "Історія та археологія" праць популярного характеру, таких як "Україна: історія" О. Субтельного 1992 р. видання.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Аналіз змісту відомостей СО ОП "Історія та археологія", звіту ЕГ, нормативної бази ЗВО, розміщеної на офіційному сайті закладу, підтверджують відповідність вимогам підкритерію поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. Водночас висновки ЕГ, відомості СО ОП не містять інформації щодо участі здобувачів і НПП за ОП "Історія та археологія" у реалізації держбюджетних тем, грантових проєктів. Гер висловлює рекомендацію щодо залучення здобувачів та НПП за ОП "Історія та археологія" до таких наукових проєктів, що фінансуються з держбюджету чи коштом грантодавача.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Зазначений підкритерій, що підтверджено об'єктивною інформацією, розміщеною на сайті ЗВО, відповідає чинним до нього вимогам. НПП застосовують сучасні наукові досягнення та практики для оновлення ОП, її компонентів. У звіті ЕГ цей підкритерій проаналізовано. Водночас ні у відомостях СО ОП "Історія та археологія", ні у звіті ЕГ не відображено, в який спосіб ураховано побажання стейкхолдерів під час оновлення ОП, не відображено долучення до обговорення ОП здобувачів, їх конкретні пропозиції щодо змін. ГЕР рекомендовано врахувати цей несуттєвий недолік під час чергового оновлення ОП.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Зазначений підкритерій відповідає чинним до нього вимогам, що підтверджено відповідними даними, розміщеними на офіційному сайті ЗВО, відображено у змісті відомостей СО ОП, висновку ЕГ. Спостерігаємо розбіжності в офіційній інформації, розміщеній на офіційному сайті ЗВО, представлений у СО ОП "Історія та археологія" та висновку ЕГ. Відповідно до параграфу 5 Угоди між ЗВО, "студенти-іноземці, що навчаються в рамках даної Угоди, будуть реалізовувати своє навчання у Поморській академії в Слупську на платній основі, в розмірі 400 євро за семестр. Вартість поїздок до вищого навчального закладу, витрати на проживання (харчування та проживання), витрати на страхування, а також інші витрати, пов'язані із навчанням ... студенти сплачують індивідуально" (https://chmnu.edu.ua/wpcontent/uploads/Pomorska_Akademiya_Polshha_compressed-1.pdf). У СО ОП не міститься даних про платність/безоплатність цієї програми. Зазначено, що "з вересня 2022 р. діє програма подвійних дипломів (Поморська академія, м. Слупськ)". Аналогічна інформація міститься і на офіційному сайті ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/podvijni-diplomi-2/>). Натомість у висновку ЕГ зазначено, що "Завдяки позиції польських колег навчання в польському ЗВО для студентів з Миколаєва організовано на безкоштовній основі" (с. 11). Посилання на джерело інформації у звіті ЕГ відсутнє. Розбіжність даних не є підставою для достовірного висновку ЕГ про вірцевість підкритерію.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

На підставі аналізу змісту відомостей СО ОП "Історія та археологія", звіту ЕГ, нормативної бази ЗВО, розміщеної на офіційному сайті закладу, є підстави для висновку про відповідність зазначеного підкритерію чинним вимогам до нього. Зокрема, розподіл оцінок здобувачів для їх навчальних досягнень є збалансованим. На практиці реалізуються різноманітні форми контролю: поточний, модульний, семестровий, підсумковий тощо. Здобувачі перед вивченням дисципліни ознайомлені з критеріями оцінок. Форми контролю, критерії оцінювання здобувачів є чіткими, прозорими. У звіті ЕГ аргументація стосовно цього підкритерію достатня. ГЕР висловлює рекомендацію під час оцінювання результатів навчання, окрім студентоцентризму та індивідуального підходу, застосовувати практику незалежного оцінювання знань, наприклад, тестування.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

ГЕР погоджується з висновком ЕГ щодо аналізу та оцінки підкритерію 5.2. Сильною стороною вважає наявність у здобувачів освіти публікацій за темою кваліфікаційної роботи.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Аналіз змісту відомостей СО ОП "Історія та археологія", звіту ЕГ, нормативної бази ЗВО, розміщеної на офіційному сайті закладу підтверджує факт наявності у ЗВО цілісної системи, що включає такі компоненти: чіткість, зрозумілість та доступність проведення контрольних заходів; забезпечення об'єктивності екзаменаторів тощо. Зокрема, об'єктивність екзаменаторів досягається високою культурою якості в колективі, фіксацією оцінок в електронних журналах, системою відеоспостереження Інформація про конфліктні ситуації відсутня. Гер погоджується з висновками ЕГ.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Аналіз інформації, представленої у звіті ЕГ, відомостей СО ОП "Історія та археологія", нормативної бази ЗВО, розміщеної на офіційному сайті закладу, підтверджує реалізацію у ЗВО чіткої, зрозумілої та прозорої політики академічної доброчесності. У відомостях СО ОП "Історія та археологія" зазначено про відсутність випадків відмов у захисті кваліфікаційної роботи з причин академічної доброчесності. У звіті ЕГ не зазначено про випадки виявлення плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів за ОП. У відомостях СО ОП наведено приклади популяризації культури академічної доброчесності у ЗВО. У звіті ЕГ цю інформацію не відображено. Водночас, попри сильну сторону ОП, пов'язану з популяризацією академічної доброчесності, у відомостях СО ОП наведено поодинокі приклади. Інформація про системний чи періодичний характер таких заходів відсутня. ГЕР рекомендує зробити заходи з популяризації академічної доброчесності регулярними, долучати до них представників НАЗЯВО, УНОІВ, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

ГЕР погоджується з висновками ЕГ щодо аналізу та оцінки підкритерію 6.1.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ аргументація стосовно підкритерію 6.2 є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

У звіті ЕГ аргументація стосовно цього підкритерію достатня. ГЕР погоджується з аргументацією ЕГ.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

У звіті ЕГ подано об'єктивні дані щодо підкритерію 6.4. ГЕР погоджується з ними. ГЕР висловлює рекомендацію запровадження практики викладання на ОП "Історія та археологія" закордонних фахівців. Зазначений у СО ОП та звіті ЕГ проф. Р. Дрозд є координатором програми подвійних дипломів, але не забезпечує реалізацію ОП. Інша інформація про участь закордонних фахівців у реалізації ОП не представлена ні в СО ОП, ні у звіті ЕГ.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У звіті ЕГ висновки щодо підкритерію 6.5 обґрунтовані. ГЕР погоджується з ними. Сильною стороною ОП є практика надання відомчого житла для викладачів.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію є достовірними. ГЕР погоджується з рекомендацією ЕГ стосовно доцільності розробки у ЗВО системи індивідуального наукового рейтингування НПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію є достовірними.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ГЕР погоджується з висновком ЕГ щодо аналізу та оцінки підкритерію 7.2.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

У звіті ЕГ інформація про цей підкритерій є достовірною.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ГЕР погоджується з висновком ЕГ.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Висновки ЕГ щодо підкритерію 7.5 обґрунтовані.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ аргументація з приводу підкритерію 7.6 є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Аналіз інформації, розміщеної на офіційному сайті ЗВО, звіту ЕГ, відомостей СО ОП "Історія та археологія" є підставою для обґрунтованого судження про те, що у ЗВО на практиці дотримуються визначених процедур розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Створена система відповідає чинним вимогам до підкритерію.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Гер погоджується з висновками ЕГ. ГЕР рекомендує систематизувати пропозиції, що надходять від здобувачів вищої освіти, виокремити ті, що враховані під час оновлення, та ті, що перебувають на розгляді чи відхилені.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Аргументація ЕГ у звіті стосовно підкритерію 8.3 достатня.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію 8.4 достовірні.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ наведено детальний аналіз цього підкритерію.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Аргументація ЕГ щодо підкритерію 8.6 достатня. Водночас ГЕР рекомендує ЗВО підвищити рівень заходів щодо академічної мобільності учасників освітнього процесу, приділити увагу внутрішній академічній мобільності з українськими університетами-партнерами.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На підставі результату аналізу інформації, розміщеної на офіційному сайті ЗВО, звіту ЕГ, відомостей СО ОП "Історія та археологія" констатуємо, що у ЗВО розроблено чіткі та прозорі правила і процедури, що регулюють права і обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Практика їх реалізації позначена послідовністю. У звіті ЕГ наведено детальний аналіз підкритерію 9.1.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У звіті ЕГ логічні умовиводи щодо підкритерію 9.2 правильні.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Гер погоджується з висновками ЕГ.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Збалансувати теоретичний і практичний компоненти ОП, посилити прикладний характер ОК під час оновлення ОП впродовж 2024 - 2025 рр.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ГЕР висловлює рекомендацію розробити відповідну анкету і проводити системне анкетування і здобувачів, і стейкхолдерів за результатами практики, результати якого брати до уваги під час оновлення ОП; для посилення практичного складника ОП збільшити кількість кредитів практики.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

У відомостях СО ОП "Історія та археологія" відсутня предметна інформація про практику реалізації програми "подвійного диплому" з Поморським університетом. ГЕР рекомендовано ЗВО впродовж 2024 р. подати інформацію про практику її реалізації.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ГЕР висловлює рекомендацію оновлення переліку літератури, що рекомендована у робочих програмах навчальних дисциплін чи силабусах. Це стосується, наприклад, 1) таких ОК циклу загальної підготовки, як "Педагогіка вищої школи", "Філософія інформаційного суспільства". У них переважає література, датована 1998 - 2015 рр.; 2) таких ОК циклу професійної підготовки, як "Актуальні проблеми археології", "Джерелознавство, історіографія та методологія історії", "Актуальні проблеми історії України", "Інтелектуальна історія Європи". У них переважає література, датована 1974 - 1998 ррр. ГЕР також рекомендує переглянути список рекомендованої літератури з "Актуальні проблеми історії України", обґрунтувавши доцільність рекомендації на другому ОС Магістр ОП "Історія та археологія" праць популярного характеру, таких як "Україна: історія" О. Субтельного 1992 р. видання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ГЕР рекомендує зробити заходи з популяризації академдоброчесності впродовж 2024-2025 рр. регулярними, долучати до них представників НАЗЯВО, Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України.

Критерій 6. Людські ресурси

ГЕР висловлює рекомендацію запровадження впродовж 2024-2026 рр. практики викладання на ОП "Історія та археологія" закордонних фахівців. Зазначений у СО ОП та звіті ЕГ проф. Р. Дрозд є координатором програми подвійних дипломів, але не забезпечує реалізацію ОП. Інша інформація про участь закордонних фахівців у реалізації ОП не представлена ні в СО ОП, ні у звіті ЕГ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Гер погоджується з висновком ЕГ.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ГЕР рекомендує впродовж 2024-2025 рр. систематизувати пропозиції, що надходять від здобувачів вищої освіти, оприлюднити їх на сайті ЗВО, виокремити ті, що враховані під час оновлення, та ті, що перебувають на розгляді чи відхилені.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Гер погоджується з висновком ЕГ.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

СМИНТИНА ОЛЕНА ВАЛЕНТИНІВНА